

NU FÅR VI SIKKER VIDEN OM ALLERGICHOK

Speciallæge Flemming Madsen fra Allergi og Lungeklinikken i Helsingør forsker i allergivaccinationer og patientsikkerhed. Nu har han med hjælp fra Danmarks Statistik fået præcise fakta om allergichok, som burde være en sjælden bivirkning ved at blive vaccineret mod allergi.

Af Lone Schrøder Jeppesen

Patienter med høfeber, astma eller livstruende insektallergi kan få tilbudt vaccinationer mod deres allergi. Alvorlige bivirkninger af vaccinerne forekommer heldigvis ikke særlig tit. Men i sjældne tilfælde kan patienten få allergichok, der kan være livstruende. Det er derfor vigtigt at belyse sammenhængen mellem allergivaccination og allergichok nærmere.

Nu har speciallæge i allergi Flemming Madsen fra Allergi og Lungeklinikken i Helsingør afsluttet indsamlingen af data til et forskningsprojekt om allergichok. Med hjælp fra Danmarks Statistik, har han registreret antallet af alvorlige bivirkninger som følge af allergivaccina-

tion og undersøgt, hvor mange personer der indlægges med allergichok. Og om de patienter, der får allergivaccination, oftere indlægges med allergichok end gennemsnitsdanskene.

» **De data, jeg nu får fra Danmarks Statistik, giver en viden, som vi læger altid burde have haft.**

- De data, jeg nu får fra Danmarks Statistik, giver en viden, som vi læger altid burde have haft. Danmarks Statistik har været en stor hjælp i projektet og er kommet med gode input undervejs. Jeg er meget positiv overrasket over den dialog, vi har haft. Samarbejdet er forløbet over al forventning, og det har givet mig lyst til at gå i gang med nye projekter, siger speciallæge, dr.med. Flemming Madsen.

Store muligheder for forskere

Talmaterialet i forskningsprojektet er hentet i de to registre Lægemiddeldatabasen og Landspatientregistret. I Lægemiddeldatabasen er der optalt hvor mange personer, der har indløst recept på apoteket og købt allergivaccine. Disse tal er kombineret med en opgørelse fra Landspatientregistret over antallet af personer, der er indlagt med diagnosen allergichok.

- Når man kombinerer disse to registre, åbner det fantastiske muligheder for forskere inden for lægeverdenen, siger chefkonsulent Flemming Petersson fra Danmarks Statistik.

Udtrækkene fra registrene er lagt ind i Excel-regneark, så Flemming Madsen selv har kunnet arbejde videre med tallene. Der er tale om såkaldt aggregeret statistik.

Alle data i forskningsprojektet er underlagt Danmarks Statistiks diskretionspolitik, som sikrer, at hverken personer eller virksomheder kan identificeres. Al talmateriale i projektet er skræddersyet og skabt fra bunden.

- I et sådan projekt er det vigtigt, at man som kunde gennemtænker hvilke data, man helt præcist ønsker. Afklaringsfasen er vigtig, for det har stor betydning at få de rigtige tal fra starten. Det er en fordel for os, fordi det er store og tunge registre at arbejde i. Kvaliteten af vores arbejde skal være i top, tilføjer Flemming Petersson.

Årsagen er procedurefejl

Forskningsprojektet skal også bruges til at kontrollere, om læger har undladt at indrapportere tilfælde af allergichok som følge af en allergivaccination. Læger har nemlig pligt til at anmelde svære bivirkninger til Sundhedsstyrelsen, men det gør de ikke altid, og generelt underreporteres bivirkninger fra lægemidler.

Årsagen kan ifølge Flemming Madsen være, at lægerne oplever, at det er besværligt og tidskrævende at indrapportere bivirkninger. En anden årsag kan være, at den enkelte læge ikke er glad for at skulle fortælle, at der er sket en fejl. Når en patient får allergichok i forbindelse med deres allergivaccination, sker det oftest som følge af, at lægen

Fortsætter på side 6 ▶

FAKTA #1

Allergivaccination

Patienter, der dør med høfeber, astma eller insektallergi, kan vælge at få en allergivaccination. Patienten får indsprøjtninger med den type allergener, som han/hun ikke kan tåle eksempelvis pollen fra birk og græs, husstøvmider og dyr. Det sker i små doser for at vænne kroppen til at kunne tåle mere af det.

Vaccination mod allergi er en tidskrævende behandling, der varer op til tre til fem år. I starten skal patienten have en injektion hver uge og senere hver 6. uge. Forløbet består af i alt 15 behandlinger. De fleste patienter får markant færre symptomer, nogle bliver helbredt, og kun meget få oplever ingen effekt. Allergivaccination er en 100 år gammel behandlingsform.

Allergichok

Allergichok eller anafylaktisk chok er den stærkeste form for allergisk reaktion og en alvorlig, men sjælden bivirkning ved at blive vaccineret. Ved et allergichok, bindes det stof man er allergisk over for til en bestemt type celler i kroppen, som derefter ødelægges. Dernæst frigives en række stoffer, som udløser kraftige reaktioner: hud og slimhinder hæver, væske ophober sig under hud og øjne, blodtrykket falder og man får svært ved at trække vejret. Allergichok er en livstruende tilstand, som kræver øjeblikkelig behandling.

Kilde: patienthåndbogen – www.sundhed.dk/borger/sygdomme-a-aa

Speciallæge dr. med.
Flemming Madsen
Allergi og Lungeklinikken Helsingør
Foto: Helle Kibsgaard

fortsat fra side 5

stikker forkert, og nålen rammer en blodåre eller en muskel, eller der gives en forkert dosis allergivaccine, påpeger Flemming Madsen.

» **Hvis lægen vaccinerer på den rigtige måde, burde ingen patienter få allergichok.**

- Der bør ikke være et eneste tilfælde af allergichok. Hvis lægen vaccinerer på den rigtige måde, burde ingen patienter få allergichok. Når det sker, er det altså på grund af procedurefejl. Blot ét allergichok bør betyde, at vi går vores procedurer efter. Et forskningsprojekt som dette er en måde at validere vores eget system på, siger Flemming Madsen.

Flere allergikere

Siden 1960'erne er antallet af allergikere i Danmark vokset. Antallet af allergivaccinationer varierer fra år til år. Især i perioden 1995 til 2003 valgte et stigende antal patienter at få en allergivaccination som led i behandlingen. I 2004 toppede det årlige antal af allergichok med ca. 40 ud af 17.673 patienter, hvilket svarer til 226 allergichok pr. 100.000 patienter. Dette førte til indgreb fra myndigheder og lægemiddelproducent.

- Det var alt for mange, ikke mindst hvis man sammenligner med udenlandske undersøgelser. Amerikanske studier har fulgt 23 mio. lægebesøg i forbindelse med allergivaccination. Her er kun registreret fire allergichok pr. 100.000 besøg. Det er et meget lavt antal, fortæller Flemming Madsen, der i 2004 iværksatte en it-overvågning og oprettede en database over alvorlige reaktioner på allergivaccinationer i sin egen og fire kollegers klinikker.

Færre patienter lod sig vaccinere i årene efter 2004. Nu stiger antallet af allergivaccinationer igen herhjemme, viser forskningsprojektets nye tal.

Allergivaccination til debat

Hos Allergi og Lungeklinikken i Helsingør håber Flemming Madsen, at de nye forskningsresultater giver anledning til debat. Der er brug for at få sat mere fokus på, at allergivaccination er en behandling, der kræver viden og erfaring, for at den kan være sikker.

- Projektet skulle gerne komme allergikere til gode, for det er uacceptabelt, at der forekommer allergichok blandt patienter, der vaccineres. Forhåbentligt får resultaterne politisk betydning, siger han.

Sundhedsmyndighederne bør ifølge speciallægen kvalitetssikre allergivaccination ved at etablere en it-overvågning

af allergichok som følge af allergivaccinationen, da den metode vil være velegnet. Data findes i forvejen, så det er et spørgsmål om få dem formidlet hurtigere.

- Det vil være helt oplagt. På den måde kan vi opfange alvorlige situationer tidligere til gavn for patientens sikkerhed. Som det er nu, går der al for lang tid, inden der kommer en tilbagemelding, og det kan ikke bruges til så meget. Der er brug for at få en advarsel tidligt, så man kan reagere på det. For mange allergikere er det en pestilens at skulle tage allergimedicin og have symptomer alligevel. Resultaterne af en allergivaccination er gode, og patienterne skal ikke mere være bange for risikoen for at få allergichok, siger Flemming Madsen. ■

KONTAKT:

**Flemming
Petersson**

Kundecenter
flp@dst.dk
Tlf. 39 17 34 17

